

Kurs-PM: MJ1501 Tillstånd och trender (7,5 hp) 2024

Dokumentversioner:

Kursomgång

Denna kurs-PM gäller för den omgång av kursen *MJ1501 Tillstånd och trender* som ges under period 1 och 2, höstterminen 2024 (2024-08-26 – 2025-01-13). *Observera att informationen kan komma att uppdateras. Alla betydande ändringar anslås på kurssidan i Canvas. För den senaste versionen av kurs-PM, vänligen se Canvas.*

Kursansvariga: Elisabeth Ekener (elisabeth.ekener@abe.kth.se); Markus Larsson (marklars@kth.se). **Examinator:** Jiechen Wu (jiechenw@kth.se)

Vi finns på institutionen för hållbar utveckling, miljövetenskap och teknik (SEED), Teknikringen 10B. Vänd er i första hand till Elisabeth med eventuella frågor gällande upplägg och innehåll.

Kursregistrering

Du som har blivit antagen till en kurs på KTH behöver kursregistrera dig. Det innebär att du bekräftar att du tänker läsa kursen. Kursregistrering är en förutsättning för att dina resultat ska kunna registreras och att du ska kunna tilldelas högskolepoäng för kursen, samt för att du ska få ditt eventuella studiemedel (CSN). Kursregistrering är också nödvändigt för att du ska ha tillgång till materialet i Canvas (se avsnittet om Onlinekommunikation).

Kursregistreringen gör du via [Ladok för studenter](#). För programstudenter är kursregistreringen för denna kurs öppen från **22 augusti** till och med **2 september** (*observera att kursregistreringen alltså stänger innan kursens första kursträff!*).

För dig som läser kursen som fristående kurs är sista dag att registrera dig **onsdagen den 21 augusti**.

Mer information finns [här](#) (KTH:s hemsida > Student > Studier > Kursregistrering).

Lärandemål

Kursens övergripande mål är att beskriva, problematisera och diskutera tillstånd och trender i en alltmer globaliserad värld, med fokus på sociala, miljömässiga och tekniska aspekter ur ett ämnesmässigt brett perspektiv. Det tematiska området för kursomgången HT-24 är **Omställning i en utmanande tid**. Listan på utmaningar kan göras lång och omfattar allt ifrån krig i vårt närområde och klimathot till ekonomisk otrygghet och de utmaningar som framväxten av AI för med sig.

För att nå de globala hållbarhetsmålen (the Sustainable Development Goals) och de svenska miljömålen måste vi begränsa den globala uppvärmningen och bevara ekosystemens funktion, samtidigt som vi behöver verka för social rättvisa och se till att alla människor har tillgång till väsentligheter som hälso- och sjukvård, utbildning, mat och bostad. Dagens resurs- och energianvändning tär dock hårt på ekosystemen, vilket äventyrar framtida (och nuvarande)

generationers möjligheter att tillgodose sina behov och spår på orättvisor. Det finns växande önskemål om och initiativ för att förändra samhället – kanske i grunden.

I denna kurs tittar vi på vilka möjligheter och utmaningar vi står inför när vi försöker få till stånd en omställning till ett mer hållbart samhälle. Vi kommer att täcka in olika aspekter, såsom sociala och tekniska lösningar, policys, planering, lagstiftning och etiska ställningstaganden – utifrån det som är aktuellt idag till de trender vi ser framåt. Kursen har ett globalt perspektiv eftersom många hållbarhetsproblem är gränsöverskridande och därför måste lösas genom samverkan mellan många olika aktörer i flera länder.

Efter fullgjord kurs skall studenten kunna (generella kursmål):

1. Beskriva och diskutera aktuella samhällsutmaningar utifrån sociala, miljömässiga och tekniska aspekter.
2. Beskriva, diskutera och kommentera de centrala delarna i en föreläsning, samt ge en kortfattad reflektion och analys av ämnesområdet.
3. Delta aktivt i debatter med olika aktörer om aktuella samhällsutmaningar.
4. Förklara och analysera ett komplext samhällsproblem inom ramen för en fördjupad studie.
5. Muntligt och skriftligt kunna presentera en fördjupad studie utifrån ett vetenskapligt angreppssätt.

Examinationsmoment

Kursen är på grundnivå och omfattar **7,5 högskolepoäng** (hp), vilket motsvarar totalt 5 veckors heltidsstudier (ca 200 h).

Betyg: P/F (godkänd/icke godkänd)

Examinationsmoment

- INL1 – Inlämningar, 2,0 hp, betygsskala: P, F
- NÄR2 – Närvaro, 1,0 hp, betygsskala: P, F
- PRO1 – Projekt, 4,5 hp, betygsskala: P, F

Krav för slutbetyg

- Obligatorisk närvaro på 75 % av föreläsningsseminarierna (det vill säga närvaro vid minst sex (6) stycken av de åtta första föreläsningsseminarierna, samt närvaro vid slutseminariet den 27 november) (NÄR2; 1,0 hp);
- godkänd inledande reflektion inför fem (5) föreläsningsseminarier, samt sammanfattning av ett valfritt seminarium + slutseminariet i form av avslutande reflektioner (2) (INL1; 2,0 hp); samt
- godkänt projektarbete med tillhörande muntlig redovisning vid seminarium (PRO1; 4,5 hp).

I Tabell 1 presenteras vilket lärandemål som examineras i vilket/vilka examinationsmoment, samt vad som krävs för att få godkänt på lärandemålet ifråga. För bedömningsmall för respektive moment hänvisas till uppgiftsbeskrivningen för momentet ifråga.

Tabell 1. Lärandemål och examinationsmoment.

Lärandemål	Examineras i examinationsmoment	Pass (P)
1. Beskriva och diskutera aktuella samhällsutmaningar utifrån sociala, miljömässiga och tekniska aspekter.	INL1, NÄR2, PRO1	Inledande (5 st.) och avslutande (2 st.) reflektioner är godkända. Aktivt deltagande vid 75 % av föreläsningsseminarier, samt slutseminariet. Projektarbetet (rapport och redovisning) är godkänt.
2. Beskriva, diskutera och kommentera de centrala delarna i en föreläsning, samt ge en kortfattad reflektion och analys av ämnesområdet.	INL1	Inledande reflektioner (5 st.) med utgångspunkt i förberedelsematerialen är godkända. Avslutande reflektioner (2 st.) är godkända.
3. Delta aktivt under föreläsningar och diskussioner om aktuella samhällsutmaningar.	NÄR2	Aktivt deltagande vid 75 % av föreläsningsseminarier, samt slutseminariet.
4. Förklara och analysera ett komplext samhällsproblem inom ramen för en fördjupad studie.	PRO1	Projektarbetet (rapport och redovisning) är godkänt.
5. Muntligt och skriftligt kunna presentera en fördjupad studie utifrån ett vetenskapligt angreppssätt.	PRO1	Projektarbetet (rapport och redovisning) är godkänt.

Föreläsningsseminarier (NÄR2)

Kursen består av en seminarier (”föreläsningsseminarier”) med föreläsare främst från KTH som delar med sig av sina erfarenheter och perspektiv. De flesta av kursträffarna innefattar dels en föreläsning (med tillhörande förberedelsematerial) och dels en organiserad diskussion i smågrupper och helklass, där kursdeltagarna ges möjligheter till reflektion och diskussion med föreläsarna.

Ett typiskt föreläsningsseminarium inleds med att den inbjudna föreläsaren håller en ca 40–50 minuter lång presentation av sitt ämnesområde (kvällens tema). Efter en rast delas kursdeltagarna in i mindre grupper om 4–6 personer. Deltagarna får därefter i ca 60 minuter (inkl rast) samtala i sina smågrupper med utgångspunkt i temats frågeställningar (se nedan). Under den avslutande delen av kvällen görs sedan en uppsamling där föreläsaren leder en helklassdiskussion och smågrupperna får presentera något särskilt intressant de diskuterat och som de vill lyfta i helklass, eller ställa frågor till föreläsaren om det är något de undrar över.

För att kursen ska bli så givande som möjligt är det en förutsättning att kursdeltagarna är pålästa inför träffarna och aktiva under kvällens gång. Var alltså noga med att läsa förberedelsematerialet till samtliga seminarier. I samband med litteraturhänvisningen till respektive föreläsningsseminarium anslås även de **diskussionsfrågor** som kommer fungera som underlag för grupp- och helklassdiskussionerna. Förbered er genom att fundera på dessa och ta gärna med stödanteckningar baserat på förberedelsematerialet.

Slutseminariet består av en workshop där kursens hela innehåll summeras och bearbetas.

Inlämning: reflektioner (INL1)

Detta examinationsmoment består av två delar. Varje kursdeltagare ska dels, med utgångspunkt i förberedelsematerialet, lämna in en inledande reflektion inför fem (5) av föreläsningsseminarierna, och dels i efterhand sammanfatta två (2) föreläsningsseminarier varav det ena ska vara slutseminariet. För att bli godkänd på momentet krävs att samtliga sju (7) inlämningar är godkända. I Tabell 2 respektive Tabell 3 presenteras de bedömningsmallar som används vid bedömning av de inledande respektive avslutande reflektionerna.

Inledande reflektioner (5 separata texter)

För att få ut så mycket som möjligt av föreläsningsseminarierna är det viktigt att du tar del av förberedelsematerialet inför varje tillfälle. För att uppmuntra till detta ska du inför fem (5) skilda föreläsningsseminarier lämna in en skriftlig reflektion ("inledande reflektion"). Uppgiften går ut på att du *lyfter någon eller några aspekter* av det som tagits upp i förberedelsematerialet och *kort problematiserar eller diskuterar detta utifrån olika perspektiv*. **Du ska med andra ord inte sammanfatta materialet, utan fundera kring något som väckte ditt intresse.**

Om du vill kan din reflektion utgå från någon eller några av följande frågor (observera att du alltså *inte* förväntas svara på alla):

- Nämn, eller kan du själv se, några specifika hinder eller möjligheter framåt för att förbättra hållbarheten inom det aktuella temat?
- Fanns det något i materialet du tyckte var motsägelsefullt? Vad och varför?
- Tycker du att materialet har missat att ta upp någon viktig aspekt som du känner till? Håller du med om det som sägs?
- Har det som diskuteras i materialet någon koppling till din vardag, i förhållande till dig som privatperson och/eller i din (kommande) yrkesroll?
- Ger materialet något förslag på vem/vilka som drabbas respektive vem/vilka som bär ansvar för att åtgärda situationen?
- Hur hänger detta tema ihop med andra teman som tagits upp under kursen? På vilket sätt hör detta tema ihop med hållbar omställning?
- Var det något i materialet du inte förstod? Finns det någon aspekt du skulle vilja diskutera vidare kring? Har du någon fråga till föreläsaren?

Varje inledande reflektion ska bestå av **200–250 ord** och **innehålla referenser till minst två (2) olika källor** i det rekommenderade förberedelsematerialet (se avsnittet Kurslitteratur

(förberedelsematerial)). Texterna kan lämnas in som Word-dokument eller PDF:er och respektive inlämning ska vara **uppladdad i Canvas senast då föreläsningsseminariet startar** (möjligheten att ladda upp filen stänger efter denna tidpunkt). Var noga med att ange ditt namn och vilket föreläsningsseminarium den aktuella texten hänger ihop med. Observera att du inte kommer att få någon detaljerad feedback på dessa inlämningar utan att du enbart kommer att få veta om respektive inlämning har blivit godkänd. Det går även att lämna in en inledande reflektion och få denna godkänd utan att sedan närvara vid själva föreläsningsseminariet, då reflektionen bygger på litteraturen.

Tabell 2. Bedömningsmall för inledande reflektioner (för respektive reflektion).

Innehåll	För godkänt (pass, P)	Fx (komplettering krävs)
Innehåll	En eller flera aspekter som presenteras i förberedelsematerialet för föreläsningsseminariet ifråga diskuteras och/eller problematiseras.	Koppling till förberedelsematerialet saknas. Texten sammanfattar (delar av) förberedelsematerialet utan ansats till att diskutera eller problematisera.
Referenser	Texten innehåller referenser till minst två (2) stycken olika källor från föreläsningsseminariums förberedelsematerial.	Texten innehåller färre än två (2) stycken referenser till olika källor från föreläsningsseminariums förberedelsematerial.
Omfattning	Texten är ca 200–250 ord.	Texten är betydligt längre eller kortare än föreskrivet.

Avslutande reflektion (2 separata texter)

Varje kursdeltagare ska även sammanfatta och reflektera kring ett föreläsningsseminarium (föreläsning + diskussion) samt slutseminariet. Du väljer själv vilken föreläsning och diskussion, utöver slutseminariet, som du vill sammanfatta (du måste ha varit närvarande vid hela tillfället). Reflektionerna ska bestå av **900–1400 ord** och ska lämnas in som Word-dokument eller PDF **senast 14 dagar** efter föreläsningstillfället (möjligheten att ladda upp filen stänger efter denna tidpunkt). Inlämningen görs via **Canvas**.

Följande delar skall ingå i reflektionen över det valfria föreläsningsseminariet:

- En kort sammanfattande beskrivning av föreläsningen och den efterföljande gruppdiskussionen på föreläsningsseminariet.
- I din text, peka ut några "tillstånd" och några "trender" kopplade till det aktuella temat som framkom under seminariet. Är trenderna önskvärda? Varför/varför inte? Hur skulle de kunna ändras till det bättre?
- Din egen reflektion över ämnesområdet. Vad tror, tycker och tänker du kring detta? Vad är viktigt? Vad är utmanande? Återkoppla gärna till förberedelsematerialet.

Följande delar skall ingå i reflektionen över slutseminariet:

- En kort sammanfattande beskrivning av resultatet av workshopen.
- Din egen reflektion kring resultatet. Vad tror, tycker och tänker du kring det som framkom? Vad är viktigt? Vad är utmanande? Hur ser du på din egen roll i utvecklingen i din (framtida) yrkesroll, samt som medborgare? Återkoppla gärna till förberedelsematerialet.

Tabell 3. Bedömningsmall för avslutande reflektion över det valda föreläsningsseminariet.

Innehåll	För godkänt (pass, P)	Fx (komplettering krävs)
Föreläsningen	Kvällens föreläsningsseminarium (föreläsningen samt efterföljande diskussion) beskrivs, sammanfattas och diskuteras.	Beskrivning och/eller diskussion av seminariets innehåll saknas, alternativt är otydlig, bristfällig och/eller irrelevant.
Tillstånd och trender	Texten indikerar några ”tillstånd” respektive ”trender”, diskuterar kring huruvida trenderna är önskvärda samt ger förslag på hur de skulle kunna ändras till det bättre.	Indikation på ”tillstånd” och/eller ”trender” saknas, och/eller en diskussion kring trendernas önskvärdhet och/eller möjlighet till förbättring saknas.
Egen reflektion	Texten presenterar studentens egen reflektion kring ämnesområdet, med utgångspunkt/stöd i det som presenterats och diskuterats under föreläsningsseminariet.	Egen reflektion saknas, alternativt är otydlig, bristfällig och/eller irrelevant.
Omfattning	Texten är ca 900–1400 ord.	Texten är betydligt längre eller kortare än föreskrivet.

Tabell 4. Bedömningsmall för avslutande reflektion över slutseminariet.

Innehåll	För godkänt (pass, P)	Fx (komplettering krävs)
Workshopen	Resultatet av workshopen beskrivs och sammanfattas.	Beskrivning och/eller sammanfattning av slutseminariets resultat saknas, alternativt är otydlig, bristfällig och/eller irrelevant.
Egen reflektion	Texten presenterar studentens egen reflektion kring workshopens resultat, med utgångspunkt/stöd i det som presenterats och diskuterats under slutseminariet samt kursen som helhet	Egen reflektion saknas, alternativt är otydlig, bristfällig och/eller irrelevant.
Omfattning	Texten är ca 900–1400 ord.	Texten är betydligt längre eller kortare än föreskrivet.

Projekt (PRO1)

Den huvudsakliga examinationen sker genom ett projektarbete fokuserat på ett ämne kopplat till årets övergripande tema för kursen. Gruppindelning föreslår ni själva. Ni bör vara 3–4 personer per grupp, inte fler. Slutprodukten är en rapport på 10–15 sidor samt en presentation i slutet av november. Mer information om detta, inklusive bedömningsmall, kommer i samband med kursstart och i form av ett projekt-PM som kommer att publiceras i Canvas. Viktiga datum ser du i Tabell 4.

Tabell 5. Viktiga datum för projektarbetet.

Datum	Aktivitet
19 sep kl. 12:00	Senast önska gruppindelning och temaområde (via Canvas)
20 sep	Får reda på tilldelat temaområde (Canvas)
2 okt	Lämna första utkast (Canvas)
24-25 okt	Handledning (bokning via Canvas)
15 nov	Rapportinlämning (Canvas)
20 nov	Redovisning halvklass (lokaler på plan 2, Teknikringen 10B)

Kompletteringar

Vid betyg Fx ges en (1) möjlighet till komplettering (för respektive uppgift) senast tre (3) veckor (standard för KTH) efter att kravet på komplettering meddelades. Om den kompletterade/kompletterande uppgiften inte lever upp till kraven, alternativt om uppgiften lämnas in efter deadline, blir betyget på det aktuella examinationsmomentet underkänt (F) och kan höjas till godkänt genom att studenten genomför examinationsmomentet i sin helhet igen i samband med en senare kursomgång.

Närvaro

Ett missat föreläsningsseminarium kan kompletteras genom en skriftlig inlämningsuppgift som ska vara kursansvarig tillhanda senast tre (3) veckor efter att kravet på komplettering meddelades. Detta gäller dock inte för frånvaro vid slutseminariet, där komplettering av frånvaro sker genom ett kompletterande seminarium (online). Observera att komplettering endast behöver göras om du har närvarat vid färre än sju (7) föreläsningsseminarier totalt eller om du var frånvarande vid slutseminariet. *Maximalt två (2) föreläsningsseminarier kan kompletteras.* Har du närvarat vid färre än fem (5) föreläsningsseminarier får du göra om hela examinationsmomentet ifråga i samband med en senare kursomgång.

Inledande reflektioner

En eventuell ofullständig inlämning kompletteras inom tre (3) veckor efter att kravet på komplettering meddelades.

Avslutande reflektioner

En eventuell ofullständig inlämning kompletteras inom tre (3) veckor efter att kravet på komplettering meddelades.

Rapport

Varje projektgrupp kommer att få individuell feedback på sin rapport. Om rapporten inte når upp till kraven för godkänt behöver den kompletteras enligt det omdöme och instruktioner som då givits i bedömningsmallen. Den kompletterade rapporten ska laddas upp i Canvas på samma ställe där den första lämnades in och ska vara kursansvarig tillhanda senast tre (3) veckor efter att resultatet delgivits och ni meddelades om att komplettering krävdes. Observera att varje grupp endast har en (1) möjlighet att komplettera en bristfällig rapport. Om inte heller den uppdaterade versionen lever upp till kraven för godkänt kommer ingen av gruppmedlemmarna att få godkänt på det aktuella examinationsmomentet utan får göra om arbetet i sin helhet i samband med en senare kursomgång (enligt de instruktioner som gäller den kursomgången).

Redovisning

Frånvaro från eller otillräcklig redovisning medför *munlig* komplettering (bokas separat). Du ska vara beredd att presentera er rapport på motsvarande sätt som gjordes vid redovisningen och att diskutera er grupps frågeställningar tillsammans med kursansvarig och eventuella andra närvarande studenter.

Undervisningsspråk

Kursens undervisningsspråk är svenska, men visst förberedelsematerial (kurslitteratur) liksom föreläsningar på engelska kan i något fall förekomma.

Onlinekommunikation

De huvudsakliga onlinekommunikationskanalerna som används eller kan användas under kursen är Canvas och Zoom. Kursansvariga är även tillgängliga via mejl.

Canvas

KTH använder lärplattformen Canvas. Här kommer du att hitta uppdaterad information om kursen och göra dina inlämningar. Kom ihåg att registrera dig på kursen i god tid så att du har tillgång till kursen i Canvas efter webbregistreringsperioden.

Löpande kursinformation kommer i första hand att delas via Canvasfunktionen **anslag** (eng. announcement). Vi rekommenderar att du ser över dina inställningar i Canvas så att du även får ett epostavisering när ett nytt anslag publicerats. Det kan du göra genom att klicka på "Konto" i Canvas och där modifiera inställningar för aviseringar.

Zoom

KTH använder webbmötestjänsten Zoom. Du kan exempelvis använda Zoom till att boka egna online-möten med dina kurskamrater. Alla anställda och aktiva (registrerade) studenter har tillgång till ett

Zoomkonto via KTH. Vi rekommenderar att du använder detta konto snarare än att logga in som gäst, eftersom det ökar säkerheten och gör mötena mer användarvänliga. Mer information hittar du [här](#) (KTH:s hemsida > Student > It/Work-online/Webbmoten-zoom) (per 2024-08-13).

KTH-konto

För att få tillgång till de IT-tjänster och system som finns på KTH måste du aktivera ditt KTH-konto. Kontot genereras automatiskt efter att du har blivit registrerad på en KTH-kurs (eller ett program). Aktivera gärna kontot i god tid innan första kurstillfället för att få tillgång till kursmaterial. Mer information om KTH-kontot finns [här](#) (KTH:s hemsida > Student > IT > /KTH-account) (per 2024-08-13).

Det är *mycket viktigt* att du aktiverar ditt konto eftersom det är en förutsättning för att du ska kunna **kursregistrera** dig (vilket i sin tur krävs för att kunna få poäng för kursen etc.) och få tillgång till **Canvas** (där allt kursmaterial delas och ni gör era inlämningar). Kom ihåg att kursregistreringen görs senast den 21 augusti (fristående kurs) resp. 2 september (programstudenter)!

Kursnämnd och kursutvärdering

Vid starten av kursen kommer två studentrepresentanter (kursnämnd) att utses. Kursnämnden fungerar som en länk mellan studenterna och kursledningen och representanterna kommer att ha två möten med kursansvariga lärare – ett möte ungefär halvvägs igenom kursen för att ge återkoppling kring hur kursen framskrider och ett möte i slutet av kursen för att bidra till kursutvärderingen.

Förutom diskussionerna från mötena med kursnämnden kommer en online-baserad skriftlig kursenkät (Learning Experience Questionnaire – LEQ) användas för att inhämta underlag till kursutvärderingen. Har ni synpunkter under kursens gång får ni gärna vända er till kursnämnden eller direkt till kursansvarig.

Funktionsnedsättning

Om du har en funktionsnedsättning kan du få stöd via [Funka](#) (du hittar mer information på KTH:s hemsida > Student > Stöd och vägledning > Studera med funktionsnedsättning). Vi ber dig även att informera kursansvarig om eventuella specialbehov (Funka informerar ej kursansvarig).

Schema (se mest aktuell information i Canvas)

Föreläsningsseminarierna hålls på plats på KTH:s huvudcampus (vid Valhallavägen) i sal E51, Osquars backe 18, onsdagar kl 18:00–ca 20:30 (OBS: Ingen akademisk kvart). Första gången kommer vi att hålla på en extra halvtimme till ca kl. 21 för de av er som är registrerade på kursen (alltså ej eleverna från Globala gymnasiet), för att ge mer detaljerad kursinformation. Eventuella ändringar av schemat kommer att meddelas via Canvas. **Projektredovisningarna den 20 nov sker i lokaler på Teknikringen 10B, plan 2.**

Observera att schemat över föreläsningsseminarierna (Tabell 6) kan komma att uppdateras och att föreläsningsteman är preliminära! Se Canvas för den senaste versionen samt för förberedelsematerial och frågeställningar.

Tabell 6. Preliminärt schema för föreläsningsseminarier.

DATUM	TEMA (PRELIMINÄRT)	FÖRELÄSARE
Ons 11 sep	Vatten (+kursintroduktion)	Bo Olofsson (SEED, KTH)
Ons 18 sep	Biologisk mångfald	Daniel Franzen (SEED, KTH)
Ons 25 sep	Global rättvisa	Henrik Ernstson (SEED, KTH)
Ons 2 okt	Klimat	Markus Larsson (SEED, KTH)
Ons 9 okt	Byggnader och byggande	Tove Malmqvist (SEED, KTH)
Ons 30 okt	Hållbar konsumtion	Göran Finnveden (SEED, KTH)
Ons 6 nov	Transportplanering	Karolina Isaksson (VTI)
Ons 13 nov	Miljöjuridik	Courtney Adamson (SEED, KTH)
Ons 20 nov	Redovisningsseminarier i halvklass (gruppindelning meddelas senare)	
Ons 27 nov	Framtidsscenarier (workshop)	Elisabeth Ekener & Markus Larsson (SEED, KTH)

Kurslitteratur (förberedelsematerial)

Kurslitteraturen består av material som föreläsarna väljer ut, främst forskningsartiklar och artiklar eller annan media från samhällsdebatten. Det huvudsakliga materialet är kostnadsfritt och går att ladda ner från kurssidans i **Canvas** i god tid före respektive föreläsningsseminarium. Utöver läsanvisningarna för varje föreläsning finns ofta även en kompletterande litteraturlista för den som vill fördjupa sig ytterligare.

För att skapa bättre förutsättningar för givande diskussioner, till glädje och nytta både för er och för föreläsarna, **ska ni förbereda er genom att läsa/lyssna/titta på angivet material inför varje kursträff**. I anslutning till litteraturhänvisningarna listar vi även några **diskussionsfrågor** som knyter an till respektive föreläsningsseminarium. Använd dessa frågor som stöd när ni bearbetar litteraturen och ta gärna stödanteckningar inför kvällens diskussioner.

Bakgrundläsning

För en allmän introduktion till ämnesområdet rekommenderas att du vid behov bekantar dig med innehållet i materialet nedan.

Hållbar utveckling

Under kursens gång kommer vi att utforska olika aspekter av hållbar omställning, men det kan vara bra att ha en uppfattning av vad som generellt avses med "hållbarhet" eller "hållbar utveckling". KTH

ger en kort beskrivning på sidan nedan. Observera att det även går att besöka undersidorna om ekologisk, social respektive ekonomisk hållbarhet.

Kungliga Tekniska högskolan, 2021. *Hållbar utveckling*. Tillgänglig via <https://www.kth.se/om/miljo-hallbar-utveckling/utbildning-miljo-hallbar-utveckling/verktygslada/sustainable-development/hallbar-utveckling-1.350579> [hämtad 2024-07-07].

Om du vill gå in djupare rekommenderas följande publikationer som en utgångspunkt (inte obligatorisk läsning):

- Steffen, W., et al., 2015. Planetary boundaries: Guiding human development on a changing planet. *Science*, 347(6223), 1259855. Tillgänglig [här](#) [hämtad 2024-07-07].
- Missimer, M., Robèrt, K.-H., & Broman, G., 2017. A strategic approach to social sustainability – Part 2: A principle-based definition. *Journal of Cleaner Production*, 140, 42–52. Tillgänglig via (kräver att du sitter på KTH eller är inloggad via exempelvis VPN) <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.04.059> [hämtad 2024-07-07].
- Jackson, T., 2009. *Prosperity without growth? The transition to a sustainable economy*. Routledge. Tillgänglig via <https://research-repository.st-andrews.ac.uk/bitstream/handle/10023/2163/sdc-2009-pwg.pdf?sequence=1> [hämtad 2024-07-07].
- Herrington G. Update to limits to growth: Comparing the world3 model with empirical data. *J Ind Ecol*. 2021; 25: 614–626. <https://doi.org/10.1111/jiec.13084>
- Loiseau, E., et al., 2016. Green economy and related concepts: An overview. *Journal of cleaner production*, 139, 361–371. Tillgänglig via (kräver att du sitter på KTH eller är inloggad via exempelvis VPN): <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.08.024> [hämtad 2024-07-07].

Omställning

”För att nå de globala målen och de nationella miljömålen behöver det ske en omställning av samhället, både nationellt och globalt”¹ skriver Naturvårdsverket. Men vad menas med ”omställning”? Klart är att en omställning är liktydigt med en förändring. Det finns dock inget slutgiltigt svar på vad det är vi ska ställa om till, även om en överenskommelse som många länder ställer sig bakom har formulerat riktningen i form av Agenda 2030 och de globala målen. Men medan vissa tänker att vi behöver *anpassa* samhället menar andra att det krävs en mer *fundamental omvandling*. Här finns således en gradskillnad i uppfattningen av hur omfattande en omställning kan eller behöver vara.

På engelska finns orden (sustainability) ”transition” och ”transformation”. Även om begreppen ofta används i liknande sammanhang och båda är associerade med storskaliga förändringar betyder de inte exakt samma sak.² Inom ramen för kursen vill vi att ni använder uttrycken ”hållbar omställning” och ”omställning” på samma sätt som forskarna Loorbach, Frantzeskaki och Avelino använder ”transition”, och som de beskriver i detta citat:

¹ Naturvårdsverket, 2020. *Agenda 2030 och globala hållbarhetsmålen*. [online] Tillgänglig via <https://www.naturvardsverket.se/om/miljoarbetet/agenda-2030-och-globala-hallbarhetsmalen/> [hämtad 2024-07-07].

² Hölscher, K., Wittmayer, J. M., & Loorbach, D., 2018. Transition versus transformation: What’s the difference?. *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 27, 1–3.

The term transition is broadly used in many scientific disciplines and refers to a nonlinear shift from one dynamic equilibrium to another. [...] The term sustainability transitions is increasingly used to refer to large-scale societal changes, deemed necessary to solve ‘grand societal challenges.’ In this article, we use this term as shorthand for transitions to sustainability – large-scale disruptive changes in societal systems that emerge over a long period of decades. These sustainability transitions are a threat to existing dynamically stable configurations facing persistent sustainability challenges, and they present opportunities for more radical, systemic, and accelerated change.³

Globala målen

De 17 Globala målen för hållbar utveckling (engelska: the Sustainable Development Goals) är en del av FN:s Agenda 2030 och strävar efter att balansera ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet genom att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Du kan läsa mer om målen på UNDP:s hemsida [globalamalen.se](https://www.globalamalen.se).

- United Nations Development Programme (UNDP), 2022. *Globala målen*. Tillgänglig via <https://www.globalamalen.se/>

Generationsmålet

Sveriges riksdag har beslutat att Sverige, i linje med Brundtland-kommissionens definition av hållbar utveckling, ska lösa de miljöproblemen som Sverige drabbas av och bidrar till nu och inte lämna över dem till kommande generationer. Som ett led i detta har Sverige 16 miljö kvalitetsmål och ett så kallat generationsmål.

- Sveriges miljömål, 2022. *Generationsmålet*. Tillgänglig via <http://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/generationsmalet/>

Föreningar som verkar för omställning

Flera föreningar och ideella organisationer verkar också för att Sverige (och världen) ska genomgå en omställning. Till exempel finns Omställningsnätverket (som är en del av det internationella Transitions Network), som arbetar enligt åtta principer och vill ställa om till ett samhälle som respekterar planetens gränser. Naturskyddsföreningen har lanserat kampanjen ”Hela Sverige ställer om”, och menar med omställning ”den målmedvetna övergången från dagens resursslösande och miljöförstörande samhälle till framtidens hållbara” (Naturskyddsföreningen, 2020). Om du är intresserad av deras arbete kan du läsa mer i de här källorna:

³ Loorbach, D., Frantzeskaki, N., & Avelino, F., 2017. [Sustainability transitions research: Transforming science and practice for societal change. *Annual Review of Environment and Resources*, 42, p. 600.](#)

- Omställningsnätverket, 2021. *Våra principer*. Tillgänglig via <https://omstallning.net/principer/>
- Naturskyddsföreningen, 2022. *Hela Sverige ställer om*. Tillgänglig via <https://www.naturskyddsforeningen.se/hela-sverige-staller-om>

Referenshantering och plagiering

Plagiering innebär att du lämnar in hela eller delar av någon annans eller tidigare producerat eget arbete. Detta är givetvis inte tillåtet. KTH ser mycket allvarligt på plagiering likväl som på användning av andra otillåtna metoder eller hjälpmedel i syfte att vinna en fördel ("fusk").

Ibland beror plagiering på att studenten inte har tillräcklig kunskap kring hur källmaterial ska användas. Kortfattat går källhänvisning och referenshantering ut på att tydliggöra för läsaren (eller lyssnaren/tittaren) varifrån viss information kommer, och huruvida det återges som ett direkt citat (endast för en eller möjligen några meningar där innebörden skulle riskera att gå förlorad vid en omskrivning) eller med studentens egna ord. När du som kursdeltagare skriver texter är det mycket viktigt att du är noga med att ange källor till informationen du presenterar, och att du tydligt anger vad som är dina respektive andras åsikter eller förklaringar. I denna kurs använder vi det så kallade **Harvardsystemet** för att ange referenser. Om du är osäker på vad det innebär kan du hitta länkar till guider i Canvas.

Samtliga inlämnade texter kommer att plagiatkontrolleras med hjälp av det automatiserade textmatchningsverktyget **Ouriginal**. Vid grundad misstanke om plagiering eller annat fusk är examinator skyldig att anmäla till rektor, som bedömer om ärendet ska tas upp av disciplinnämnden. Nämnden avgör om någon vidare åtgärd ska tas, och kan i så fall besluta att tilldela studenten en varning eller att denne ska stängas av under en bestämd tidsperiod.

Du kan hitta mer information om referenshantering och referenshanteringsverktyg på [KTH Bibliotekets hemsida](#) (KTH: hemsida > Bibliotek > Skriva & referera) (per 2024-07-07). Om du vill läsa mer om plagiering hänvisar vi till KTH-publikationen [Hjälp studenterna att undvika plagiering](#) (per 2024-07-07), av Jude Carroll och Carl-Mikael Zetterling (2009).